

Věra Vojtíšková,
Moderní ženská próza v islámských zemích (Írán - Saúdská Arábie)
Diplomová práce
Oponentský posudek prof. dr Rudolf Veselý, CSc.

Předložená magisterská práce je věnována jedné z oblastí velmi aktuálního a také často pojednávaného tematu - postavení ženy ve společnosti, kultuře a umění - konkrétně literární činnosti žen. Z tohoto rozsáhlého literárněbadatelského prostoru si vybrala oblast prosaické tvorby a díky svému studijnímu zaměření si mohla vybrat z prostoru Blízkého východu tu z jeho z mnoha dalších jiných důvodů sledovanou část, totiž Írán a Saúdskou Arábii s jejich spisovatelkami a jejich tvorbou.

Za cíl své studie si autorka vytyčila srovnání postavení žen-spisovatelek na literární scéně oněch obou států a to tak, že poskytne přehled literárních aktivit autorek prózy, vysleduje v konkrétních dílech vybraných spisovatelek thematické motivy a porovná jejich přístup k jednotlivým tematům a otázkám.

Aby mohla čtenáři usnadnit pochopení nelehkého postavení žen-spisovatelek v obou zemích, které způsobil jejich specifický politicko-sociální a morálně-ideologický vývoj, uvedla autorka práci přiměřeně stručným ale plně výstižným historickým přehledem politického vývoje obou států během 19. a 20. století, která jsou dobou postupného a také stále rostoucího nástupu žen na pole literární tvorby, z ní zvláště pak tvorby prozaické. Tento výklad tvoří první kapitolu pojednání. Druhá kapitola je věnována systematickému výkladu postavení ženy ve společnosti obou států počínaje vztahem islámu k ženě přes rodinné vztahy, možnosti vzdělání, uplatnění až k počátku a současnému stavu ženského hnutí a veřejnému pohledu na ženu. Problémové okruhy této kapitoly mají pak velmi úzký vztah k tematům, na která se spisovatelky ve svých dílech zaměřují, na která upozorňují.

Další dvě kapitoly, třetí a čtvrtá, tvoří ústřední část studie. První z nich pojednává o ženách v íránské a saúdské próze. Charakterisuje sociální roli spisovatelek, analyzuje problém cenzury, autorské a vnější, postoj kritiky k spisovatelským činům žen, otázce existence ženské literatury v úzkém smyslu literatury pro ženy. Kapitola je uzavřena velmi užitečným a zevrubným přehledem historie ženské prózy v Íránu a Saúdské Arabii.

Druhá z těchto dvou ústředních kapitol podrobně a na základě jasně vymezeného literárního materiálu (literární díla šesti spisovatelek) analyzuje komparační methodou dlouhou řadu (16, z nich některé ještě dále členěné - "Mezilidské vztahy" rozděleny do dalších 16 temat) thematických okruhů důležitých pro poznání autentického pohledu ženských pisatelek na ně. Tato část je asi nejcennějším dílem celé práce a také dílem pro autorku nejpracnějším a nejsložitějším.

V závěru, kterým vlastní výklad předmětu práce končí, autorka shrnuje roli žen spisovatelek v obou zemích, shrnuje jejich možnosti v té či oné z nich, úspěšnost jejich kritiky vztahů mezi pohlavími, ovlivnění literárního vývoje obsahově i formálně a spolu celého systému sociálních a kulturních norem v té či oné z obou zemí a s jakým ohlasem se setkává jejich aktivita mimo ně.

Práci doplňují životopisy 6 spisovatelek (3 Íránky, 3 Saúdky), jejichž literární projevy autorce posloužily jako materiál pro komparaci tematických motivů ve 4. kapitole práce.

Studie je založena na obsáhlé informační základně. Seznam použité literatury (tištěné a stažené z webu) tvoří necelých 9 stran, na nichž je uvedeno více než sto titulů použitých studií.

Vlastní text práce doplňuje bohatý a obsahově významný poznámkový aparát komentující a doplňující samotný výklad a s odkazy na použitou literaturu a prameny (tj. analysovaná literární díla).

Číst tuto práci mi činilo potěšení, nejen proto, že je napsána jasně, srozumitelně, že výklad je přehledný, v jasném logickém sledu, ale také proto, že mi umožnila seznámit se se současným literárním děním v disciplinární oblasti mně, jako tradičně vzdělanému a na dějiny zaměřenému arabistovi a trochu persianistovi, poněkud časově a tematicky vzdálených. Další radost mi působilo, že se autorce podařilo velice úspěšně a přesvědčivě zpracovat nepochybně velice složitý a různorodý materiál literární a informační. Kromě toho autorka prokázala také výborné jazykové znalosti a zkušenosti, neboť zhruba polovina použitých zdrojů je v jazyce perském nebo arabském, a to nejen vlastní studovaná literární díla, nýbrž také odborné literárněvědné a kulturněhistorické práce íránských či arabských autorů.

Práci považuji za neobyčejně zdařilou po všech stránkách; nemám k ní žádné připomínky, upozornění či doplňky, a doporučuji, aby byla postoupena k obhajobě.

V Praze dne 15. května 2008

Prof. dr. Rudolf Veselý, CSc